

Mùa Xuân Di Lạc

ISSN: 2734-9195 09:03 02/02/2025

Ngày vía đản sinh của đức Phật Di Lạc trùng với ngày mừng một Tết Nguyên Đán, tạo nên một khoảnh khắc thiêng liêng, như một nhịp cầu nối liền giữa trời và đất, giữa tâm hồn con người với ánh sáng từ bi.

Ngày vía Đản sinh của đức Phật Di Lạc trùng với ngày mừng Một Tết Nguyên Đán, tạo nên một khoảnh khắc thiêng liêng, như một nhịp cầu nối liền giữa trời và đất, giữa tâm hồn con người với ánh sáng từ bi.

Trong bầu không khí rộn ràng của mùa xuân, khi mọi vật đều bừng tỉnh sau giấc ngủ đông, mỗi người đều khao khát đón nhận mùa xuân Di Lạc tràn đầy niềm vui và hạnh phúc.

Giữa những tiếng cười vang vọng và những lời chúc tụng rộn ràng, ta cảm nhận được sức sống mãnh liệt của mùa xuân, như làn gió nhẹ nhàng thổi qua, mang theo hương thơm của hoa cỏ mới nở. Những ánh mắt rạng ngời, những bàn tay nắm chặt nhau trong sự gắn kết yêu thương, tất cả đều hướng về đức Phật Di Lạc, vị Phật biểu trưng cho hạnh phúc và an lạc. Ngài như một ánh sáng dẫn lối, xua tan những ưu phiền, đem lại sự bình yên cho tâm hồn.

Ngài sẽ giáng trần trong thời kỳ tương lai, mang theo sứ mệnh cao cả là cứu độ chúng sinh, từ cõi trời Đâu Suất trở về cõi đại địa Diêm Phù Đề, có tên là A Dật Đa, “Tàu dịch là Vô Năng Thắng, còn Di Lạc là họ, dịch là Từ Thị” [3, tr. 444.] Theo kinh Di Lạc thượng sinh và kinh Di Lạc hạ sinh viết: “Ngài xuất thân từ Bà-la-môn giáo, được Phật hóa độ, dùng thân Bồ-tát trụ ở cõi Đâu Suất thuyết pháp. Ngài tu hạnh từ bi hỷ xả và phát nguyện không ăn thịt chúng sinh nên còn có hiệu là Từ Thị”. [1, tr. 258.] Cha Ngài tên là Thiện Tịnh và mẹ Ngài tên là Tịnh Diệu: “... Có hiền nữ Tịnh Diệu, phu nhân của đại thần, danh tướng đều đoan nghiêm, ... Từ Thị đại trượng phu, ... thác thứ vào phu nhân, mượn chỗ sinh thân mình... Thiện Tịnh cha Từ Tôn, thấy hình con kỳ diệu, đủ ba mươi hai tướng, trong tâm rất vui mừng... ”. [2, tr. 119-120.]

Ảnh sưu tầm

Khi bàn về công hạnh của đức Phật Di Lặc, trong tác phẩm Cư trần lạc đạo phú hội thứ tư của Trần Nhân Tông đã viết: “*Cầm giới hạnh, đoạn ghen tham, chính thật ấy là Di Lặc*” (持戒行 断贪嗔 正真 是 弥勒) - thập giới hạnh, đoạn khan tham, kim thực ý là Di Lặc). [7, tr. 506.] Cầm giữ giới hạnh là hành trình tự rèn luyện bản thân, là việc làm cho tâm hồn trở nên trong sạch, không còn bị vướng bận bởi những dục vọng tâm thường. Đoạn ghen tham tức là giải thoát mình khỏi những ràng buộc của sự so sánh, ganh ghét, để sống trong tình yêu thương và sự đồng cảm. Đó chính là bản chất của Di Lặc - vị Bồ-tát mang đến niềm vui và hạnh phúc cho nhân thế.

Phật Di Lặc, được biết đến như vị Phật tương lai, cùng với Phật Nhiên Đăng và Phật Thích Ca Mâu Ni, tạo thành bộ ba thiêng liêng được gọi là Tam Thế Phật.

Trong giáo lý của nhà Phật, hình ảnh Tam Thế Phật biểu trưng cho sự liên kết giữa ba thời: quá khứ, hiện tại và vị lai. Theo thứ tự, đức Phật Nhiên Đăng đại diện cho thời quá khứ, người đã thọ ký cho đức Phật Thích Ca, vị Phật hiện tại, người dẫn dắt chúng sinh trên con đường giác ngộ. Tiếp nối truyền thống ấy, đức Phật Thích Ca cũng thọ ký cho đức Phật Di Lặc, vị Phật tương lai, hứa hẹn sẽ mang đến niềm an lạc và hạnh phúc cho nhân loại.

Hình ảnh này không chỉ thể hiện sự kế thừa trong giáo lý mà còn nhắc nhở chúng ta về sự liên tục của trí tuệ và từ bi, một dòng chảy vĩnh hằng từ quá khứ đến tương lai, dẫn dắt chúng sinh tìm về ánh sáng giác ngộ.

Cụ thể ở trong Tây vực ký Pháp sư Huyền Trang có ghi lại rằng về phía đông kinh thành nước Na-yết-la-hạt cách khoảng 650 mét, có tháp cao hơn 100 mét, do vua Vô Ưu xây dựng, sử dụng đá tảng đặc biệt xây lên, có nhiều đường nét điêu khắc rất kỳ diệu: *“Chính nơi đây, thuở xưa đức Phật Thích Ca khi còn là Bồ tát gặp được đức Phật Nhiên Đăng, đã trải tấm y bằng da hươu rồi phủ tóc của mình lên trên, che lấp chỗ đất bùn để đức Phật đi qua, rồi được Phật thọ ký”*. [4, tr. 149.] Trong kinh Pháp hoa cũng có đề cập là *“Sau khi giáo pháp của đức Thích Ca diệt, mãn tiểu kiếp thứ 9, qua tiểu kiếp thứ 10, thời kỳ kiếp giảm người thọ 80.000 tuổi, đức Di Lặc Bồ tát hiện thân thành Phật ở cõi này hiệu là Di Lặc Phật”*. [3, tr. 444.]

Thêm vào đó ở trong kinh Lời tụng tôn kính đức Phật đương lai có đoạn nói về sự ra đời của đức Phật Di Lặc như sau: *“Bất hại tăng lên thì sự yên vui cũng tăng dần lên. Như thế gọi là giảm rồi lại tăng. Hiện nay là giảm của sự tăng giảm thuộc về trung diệp trong hai mươi lần của giai đoạn trú. Khi giảm rồi tăng, tăng đến cao độ thì đức Di Lặc, đức Phật đương lai xuất hiện thế giới.”* [5, tr 99.]

Trong văn hóa Phật giáo, hình tượng ban đầu của Ngài được thể hiện như một vị hoàng tử ngồi trên ngai vàng, thanh thoát và tuấn tú, với đôi chân bắt chéo hoặc đặt bằng trên mặt đất, thể hiện sự sẵn sàng đứng dậy để phổ độ chúng sinh bất kỳ lúc nào. Tuy nhiên, từ thế kỷ X cuối đời nhà Đường ở Trung Quốc, hình ảnh Ngài đã chuyển mình thành Bồ Đại Hòa Thượng, một nhân vật vui vẻ, với thân hình tròn trịa, ngực to bụng lớn, miệng luôn nở nụ cười hoan hỷ, tay vác bao bố, đi khắp nơi ban phúc cho mọi người. Hình ảnh này đã ăn sâu vào tâm thức của người dân châu Á, đặc biệt là ở Trung Quốc và Việt Nam đồng thời cũng đã trở thành biểu tượng của sự thịnh vượng và hạnh phúc.

Dù ở bất kỳ nơi đâu, hình ảnh Phật Di Lặc đều hiện hữu với nhiều tư thế và hình tướng khác nhau. Tuy nhiên, trong thực tế, sự thiếu hiểu biết và nhận thức không đầy đủ về Phật Di Lặc đã dẫn đến việc nhiều người nhầm lẫn Ngài với Thần Tài, một vị thần thường được thờ cúng để cầu xin tài lộc và sự thịnh vượng.

Hình ảnh của Phật Di Lặc thường xuất hiện trong các gia đình, nơi mà Ngài được thờ cúng bên cạnh Thổ Địa, với hy vọng mang lại may mắn, tài lộc và thành công trong công việc cũng như cuộc sống hàng ngày.

Sự nhầm lẫn này không chỉ đơn thuần là một vấn đề về hình thức thờ cúng, mà còn phản ánh một sự hiểu biết nông cạn về ý nghĩa sâu xa của các nhân vật tâm linh trong văn hóa Phật giáo. Phật Di Lặc, với hình ảnh vui tươi và nụ cười rạng rỡ, tượng trưng cho hạnh phúc, lòng từ bi và sự an lạc, chứ không phải chỉ

đơn thuần là biểu tượng của sự thịnh vượng vật chất. Ngài mang trong mình thông điệp về việc tìm kiếm hạnh phúc từ bên trong, thông qua sự phát triển tâm linh và lòng nhân ái, chứ không phải chỉ qua những điều kiện vật chất.

Việc thờ cúng Phật Di Lặc cùng với Thần Tài và Thổ Địa có thể làm mất đi ý nghĩa cao quý của hạnh nguyện từ bi mà Ngài đại diện. Khi con người chỉ tập trung vào việc cầu xin tài lộc mà quên đi những giá trị tinh thần mà Ngài mang lại, thì việc thờ cúng đó trở nên lệch lạc và không đúng với bản chất của giáo lý Phật giáo.

Hình ảnh của Phật Di Lặc, với bụng to và nụ cười rạng rỡ, không chỉ thể hiện sự thoải mái mà còn là một phương tiện hóa độ, giúp chúng sinh xóa tan phiền muộn. Ngài hiện thân như một lời nhắc nhở cho chúng ta rằng cuộc sống cần được sống vui vẻ, cười đùa và hạnh phúc. Đó cũng là lý do tại sao trước các chùa đều có tượng Bồ tát Di Lặc với khuôn mặt tươi cười chào đón mọi người, câu đối về Bồ tát Di Lặc được viết như sau: *"Trước mắt đều là người hữu duyên, gặp nhau thân nhau, có sao không mỉm cười hoan hỷ? Trên đời bao nhiêu việc gian khó, tự làm tự chịu, lý gì chẳng rộng lượng bao dung!"* [6, tr. 273.]

Trong cuộc đời này, hễ ai gặp gỡ với chúng ta, không phân biệt duyên xấu hay duyên tốt đều là người có duyên với chúng ta. Có người vui, người không vui, đó đều là nhân quả mà chúng ta đã gieo trong quá khứ. Chỉ cần chúng ta chấp nhận, bằng lòng, cam tâm tình nguyện thì một tấm lòng rộng lượng bao dung có thể chấp nhận tất cả.

Phật Di Lặc không chỉ là hình ảnh của sự thịnh vượng, mà còn là biểu tượng của sự từ bi và trí tuệ. Ngài nhắc nhở chúng ta về tầm quan trọng của việc sống vui vẻ, yêu thương và chia sẻ hạnh phúc với mọi người. Trong những ngày đầu năm mới, hãy để hình ảnh của Ngài dẫn dắt chúng ta trên con đường tìm kiếm hạnh phúc đích thực. Hãy để mùa xuân này trở thành một khởi đầu mới, nơi mà mỗi người đều có thể tìm thấy niềm vui trong từng khoảnh khắc và hãy cùng nhau lan tỏa tinh thần của Phật Di Lặc, biến mỗi ngày thành một ngày đáng sống, tràn đầy yêu thương và an lạc.

Khi mùa xuân đến, hãy để tâm hồn của chúng ta được thanh tịnh như dòng nước trong veo. Hãy dọn dẹp những suy nghĩ tiêu cực, loại bỏ những phiền muộn và mở lòng đón nhận những điều tốt đẹp. Hãy cùng nhau đón chào xuân Di Lặc với tâm hồn trong sáng, để mỗi ngày đều là một ngày đáng nhớ, tràn đầy ánh sáng và niềm vui.

Từng nụ cười, từng cái bắt tay, từng lời chúc tụng trong ngày tết không chỉ là những phong tục tập quán, mà còn là những thông điệp yêu thương gửi đến

nhau. Hãy để những thông điệp ấy trở thành nguồn động lực để chúng ta sống tốt hơn, yêu thương nhiều hơn và chia sẻ hạnh phúc với tất cả mọi người.

Hãy để mỗi ngày trôi qua đều là một ngày vía Đản sinh của đức Phật Di Lặc, nơi mà chúng ta cùng nhau tôn vinh những giá trị tốt đẹp, sống theo hạnh nguyện của Ngài và lan tỏa yêu thương đến mọi người.

Chúc cho tất cả chúng ta một mùa xuân an lạc, hạnh phúc và tràn đầy niềm vui!

Tài liệu tham khảo

1. Thích Phước Đạt (2020), Giá trị văn học trong tác phẩm của thiền phái Trúc Lâm, Nxb Hồng Đức, TP. Hồ Chí Minh.
2. Thích Đăng Quang (2016), Kinh nhật tụng, Nxb Hồng Đức, TP. Hồ Chí Minh.
3. Thích Trí Tịnh (dịch) (2017), Kinh Diệu pháp liên hoa, Nxb Tôn giáo, TP. Hồ Chí Minh.
4. Thích Huyền Trang (Thích Như Điển, Nguyễn Minh Tiến dịch và chú giải) (2022), Tây vực ký, Nxb Đà Nẵng, TP. Hồ Chí Minh.
5. Thích Đồng Văn (2015), Nghi thức tụng niệm, Nxb Hồng Đức, Hà Nội.
6. Thích Tinh Vân (Thích Vạn Lợi, Thích nữ Đồng Diệu dịch) (2023), Quản lý học Phật giáo từ góc độ kinh điển, Nxb Tôn giáo, Hà Nội.
7. Viện Văn học (1989), Thơ văn Lý Trần - tập 2, Nxb Khoa học Xã hội, Hà Nội.

Tác giả: **Tôn nữ Thị Tường Vy (Thích nữ Thông Diệu)**

Học viên Cao học khóa II, chuyên ngành Văn học Phật giáo, Học viện Phật giáo Việt Nam tại Huế.